

Derinimo pažyma

Dėl LRV kanceliarijos Teisės grupės 2018-01-22 išvadoje Nr. NV-217 (pirminė išvada), LRV kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės ir Strateginių kompetencijų grupės 2018-01-29 pažymoje Nr. NV-267, LRV kanceliarijos Teisės grupės 2019-07-29 išvadoje Nr. NV-220 (antrinė išvada) ir LRV kanceliarijos Ekonomikos politikos grupės 2019-07-30 pažymoje Nr. NV-2220 pateiktų pastabų ir pasiūlymų

LRV kanceliarijos Teisės grupės 2018-01-22 išvadoje Nr. NV-217 (pirminė išvada) pateiktos pastabos	
Pastaba, į kurią neatsižvelgta	Kodėl neatsižvelgta
<p>1. Nutarimo projektu numatomo patvirtinti Sprendimų dėl buvusių sodybų atstatymo gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose priėmimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) projekto 2 punkte nustatyta, kad sprendimus dėl buvusių sodybų atstatymo valstybės įsteigtose saugomose teritorijose priima šių saugomų teritorijų direkcijos, o dėl buvusių sodybų atstatymo savivaldybių tarybų įsteigtose saugomose teritorijose – savivaldybių administracijos.</p> <p>Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 9 straipsnio 3 dalies 8 punkto ir 13 straipsnio 3 dalies 9 punkto nuostatos, kurių pagrindų parengtas Nutarimo projektas, suteikia įgaliojimus Lietuvos Respublikos Vyriausybei nustatyti sprendimų dėl buvusių sodybų atstatymo priėmimo tvarką, tačiau ne juos priimančius subjektus. Pažymėtina, kad Vyriausybė pagal kompetenciją turi teisę reguliuoti tik tokius teisinius santykius, kuriuos jai paveda reguliuoti Lietuvos Respublikos Konstitucija ir įstatymai (Konstitucijos 94 straipsnio 7 punktas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 16 punktas). Ypač atkreiptinas dėmesys į tai, kad savivaldybių administracijos, kurioms numatomi įgaliojimai Aprašo projekte, nėra pavaldžios Vyriausybei. Remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, savivaldybės įgyvendinant savarankiškas funkcijas, jų veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose. Savivaldybių valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos gali būti perduodamos tik pagal įstatymus.</p> <p>Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, abejotina, ar šiuo metu galiojantis įstatyminis reguliavimas (Įstatymo 27 straipsnio 6-8 dalys, Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 25 punktas) yra pakankamas teisinis pagrindas Vyriausybei Nutarimo projektu saugomų teritorijų direkcijoms ir savivaldybių administracijoms suteikti įgaliojimus priimti sprendimus dėl buvusių sodybų atstatymo. Manytina, kad Nutarimo projekto preambulėje nurodytas jo priėmimo įstatyminis pagrindas</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl savivaldybių administracijų įtraukimo į <u>sprendimų priėmimą</u>: pirminiame LRV nutarimo projekte buvo numatyta, kad nuostatos dėl buvusių sodybų atstatymo bus taikomos tik valstybiniuose gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose. LR teisingumo ministerija, išnagrinėjusi pirminį LRV nutarimo projektą, 2017-08-17 raštu Nr. (1.8.E)2T-719 pateikė pastabą: „<u>Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 9 straipsnio 3 dalyje reglamentuojama statyba gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose, projekto nuostatos, kuriomis numatoma, jog projekto ir juo tvirtinamo Sprendimų dėl buvusių sodybų atstatymo valstybiniuose gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose priėmimo tvarkos aprašo (toliau – aprašas) teisinis reguliavimas būtų taikomas valstybiniuose gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose galėtų būti vertinamos kaip susiaurinančios minėtą įstatyminį reguliavimą (žr. Įstatymo 8 straipsnio 6 dalį). Siūlytina šiuo aspektu patikslinti projektą</u>“. Atsižvelgiant į šią Teisingumo ministerijos pastabą, LRV nutarimo projektas buvo papildytas nuostatomis, kad savivaldybių administracijos priima sprendimus dėl buvusių sodybų atstatymo savivaldybių tarybų įsteigtose saugomose teritorijose.</p> <p>Taip pat, manytina, kad LRV nutarimo projekte numatomos funkcijos savivaldybių administracijoms yra priskirtinos savarankiškosioms funkcijoms remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 25 punktu („25. savivaldybės saugomų teritorijų steigimas, apsauga ir tvarkymas;“). Taip pat Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 27 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad „7. <i>Regioninių parkų direkcijas taip pat gali steigti savivaldybių tarybos. Apsaugos ir tvarkymo veiklą savivaldybių draustiniuose ir savivaldybių paveldo objektuose organizuoja savivaldybės</i>“.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad yra analogija LR miškų įstatyme, kurio 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta:</p>

<p>nesudaro galimybių nustatyti ne tik tvarką, bet ir nustatyti (igalioti) atitinkamas institucijas priimti sprendimus dėl buvusių sodybų atstatymo.</p> <p>Be to, vertinant Aprašo projekto 2 punkte nustatytą teisinį reguliavimą, siūlytina įvertinti jo atitiktį Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 4-6 dalims ir 4 straipsnio 3 ir 5 dalims.</p>	<p>„Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis tvarką <u>nustato Vyriausybė</u>“.</p> <p>Įgyvendinant LR miškų įstatymo nuostatas, 2011 m. rugsėjo 28 d. priimtas LRV nutarimas Nr. 1131 „Dėl Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“, kuris buvo pakeistas 2017-11-15 LRV nutarimu Nr. 924. Teikiant minėto nutarimo pakeitimo projektą, LRVK nepateikė Aplinkos ministerijai tokių pastabų, kaip dėl nutarimo projekto „Dėl sprendimų priėmimo dėl buvusių sodybų atstatymo gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose priėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>
<p>12. Pagal Aprašo projekto 8 ir 9 punktus, sprendimas dėl buvusios sodybos atstatymo priimamas iš esmės įvertinus, ar pareiškėjo pateiktose valstybės archyvų kartografinių dokumentų kopijose galima identifikuoti buvusias sodybos pastatus. Taigi siūlomas reguliavimas neatskleidžia, kokią įtaką sprendimo priėmimui turi kiti pareiškėjo pateikti dokumentai, ar jie apskritai yra vertinami; kokios kitos aplinkybės (jei tokių yra) vertinamos priimant sprendimą. Atsižvelgiant į tai, siūlome Aprašo projekte detalai reglamentuoti sprendimo priėmimo procesą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Svarbiausias dokumentas priimant sprendimą yra valstybės archyvų kartografinių dokumentų kopijos (Įstatymo 2 straipsnio 52 dalis). Kiti pateikiami dokumentai suteikia informaciją, ar iš esmės besikreipiantis asmuo turi teisę kreiptis dėl galimybės atstatyti buvusią sodybą konkrečiame žemės sklype, t. y. ar jam priklauso tas žemės sklypas, jeigu yra įpėdinis – paveldėjimo dokumentai (tai įtvirtinta LRV nutarimo Nr. 1131 17 punkte). Taip pat iš pareiškėjo pateiktų valstybės archyvų kartografinių dokumentų nebus aišku, kokios yra žemės sklypų ribos šiuo metu, todėl būtinas ir žemės sklypo planas.</p>
<p>16. Kyla abejonių, ar visos sprendimus dėl buvusių sodybų atstatymo priimančios įstaigos turės galimybę nustatyti, kad teise atkurti konkrečią buvusią sodybą jau buvo pasinaudota (Aprašo 9 punktas), įvertinus tai, kad Aprašo projekte nenumatyta įstaigos pareiga vykti patikrinti žemės sklypo, kuriame norima atstatyti sodybą, o derinimo pažymoje nurodyta, kad ne visos saugomų teritorijų direkcijos turi prieigą prie Nekilnojamojo turto registro duomenų. Atsižvelgiant į tai, siūlome atitinkamai patikslinti Aprašo projektą ir (ar) Nutarimo projekto lydimuosius dokumentus.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad sodybos atkūrimas yra tiesiogiai sietinas su statybų veikla. Jei žemės sklype jau yra vykdomos statybos, t. y. išduotas statybos leidimas, šie duomenys yra IS „Infostatyba“. Pažymėtina ir tai, kad saugomų teritorijų direkcijoms nėra deleguota funkcija tikrinti statybų. Tai atlieka Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija.</p>
<p align="center">LRV kanceliarijos Teisės grupės 2019-07-29 išvadoje Nr. NV-2210 (antrinė išvada) pateiktos pastabos</p>	
<p>2. Nutarimo projektu tvirtinamo Sprendimų dėl buvusių sodybų atstatymo gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose priėmimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 2 punkte siekiama nustatyti, kad <i>sprendimus dėl buvusių sodybų atstatymo valstybės įsteigtose saugomose teritorijose priima šių saugomų teritorijų direkcijos, o dėl buvusių sodybų atstatymo savivaldybių tarybų įsteigtose saugomose teritorijose – savivaldybių administracijos.</i></p> <p>Pagal Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 7 dalį</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pastaba analogiška pirminėje išvadoje (2018-01-22 Nr. NV-217) pateiktai pastabai Nr. 1. Argumentai, kodėl neatsižvelgta, pateikti aukščiau.</p>

<p><i>savivaldybių funkcijos - <u>Konstitucijos nustatytos, šio ir kitų įstatymų savivaldybėms priskirtos vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijos</u>. Taigi savivaldybei (jos vykdomosioms institucijoms) funkcijas gali nustatyti tik įstatymai, taip pat atitinkamos funkcijos gali būti įtvirtintos tiesiogiai Konstitucijoje. Pažymėtina, kad iš Nutarimo projekto preambulėje nurodomo jo priėmimo įstatyminio pagrindo neišplaukia Aprašo 2 punkte nurodyta savivaldybės administracijai siūloma įtvirtinti kompetencija (funkcijos).</i></p> <p><i>Taip pat pažymėtina, kad savivaldybės vykdo tik joms įstatymuose ir Konstitucijai nustatytas funkcijas, kurios dar skirstomos į savarankiškas, valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms), kurių finansavimą privalo užtikrinti valstybė tuo atveju, kai tam tikrą funkciją perleidžia (nustato) savivaldybėms. Šiuo atveju, neaišku, kokio įstatymo pagrindu Aprašo 2 punkte savivaldybės administracija nurodytą funkciją vykdytų, taip pat neaišku, kokio pobūdžio ta funkcija būtų laikytina (savarankiška ar valstybės perduota). Šiuo aspektu turėtų būti tikslinamas Projektų teikimas, o tuo atveju, jeigu būtų nustatyta, jog trūksta įstatyminio pagrindo tokiai funkcijai vykdyti – siūlytina tikslinti Saugomų teritorijų įstatymą įtvirtinant tokią vietos savivaldos funkciją.</i></p>	
<p>3. Saugomų teritorijų įstatymo 2 straipsnio 52 dalyje nustatyta, kad <u><i>buvusi sodyba – vieta žemės sklypo dalyje, kurioje faktiškai buvo teisėtai pastatytas vieno arba dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatas (namas) su jo priklausiniais ar be jų, tačiau neišliko dėl susidariusių aplinkybių (nugriautas, sugriuvo, sudegė ar kitaip sunyko), kai jo buvimo faktas ir vieta nustatyta pagal valstybės archyvuose saugomus kartografinius dokumentus, o jeigu jie neišlikę, – nustatant juridinį faktą teismo sprendimu.</i></u></p> <p>Atsižvelgiant į nurodytą sąvoką, manytina, kad pareiškėjai turėtų pateikti dokumentus, kurie įrodytų ne tik buvusios sodybos buvimo faktą ir vietą, bet ir aplinkybę (įrodymus), kad sodyba (gyvenamasis namas su jo priklausiniais ar be jų) buvo pastatyta <u>teisėtai</u>. Atkreiptinas dėmesys, kad Aprašo 5-6 punktuose nėra nuostatų (nėra prašoma pateikti dokumentų), iš kurių būtų galima spręsti, jog žemės sklype <u>buvo teisėtai pastatyta sodyba</u>. Aprašas šiuo aspektu turėtų būti papildytas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nėra galimybių Aprašą papildyti nuostatomis, kurios įpareigotų pateikti dokumentus (aplinkybes), įrodančius, kad pvz., XVI-XX a. pradžioje sodybų pastatai buvo pastatyti teisėtai, nes tais laikais nebuvo išduodami statybų teisėtumą patvirtinantys dokumentai ir toks reikalavimas piliečiams <i>a priori</i> užkirstų kelią kreiptis į atitinkamas institucijas dėl buvusių sodybų atstatymo. Laikytina, kad sodyba buvo pastatyta teisėtai, kol neįrodyta priešingai.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad teismų praktikoje dėl buvusios sodybos saugomoje teritorijoje juridinio fakto nustatymo Teismas, nustatinėdamas juridinį faktą, niekada nereikalauja pateikti įrodymus, kad sodyba pastatyta teisėtai.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad LRVK Teisės grupė pirminėje išvadoje (2018-01-22 Nr. NV-217) tokios pastabos neteikė.</p>
<p align="center">LRV kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės ir Strateginių kompetencijų grupės 2018-01-29 pažymoje Nr. NV-267 pateikti pasiūlymai</p>	
<p>1. Siekiant aiškiau reglamentuoti priimamų sprendimų dėl sodybų atstatymo valstybiniuose draustiniuose bei parkuose tvarką, Nutarimo projektu sukuriamą administracinę naštą piliečiams turėtų būti</p>	<p>Neatsižvelgta. Piliečiams administracinė našta nebus sukuriamą, nes jiems šiuo teisės aktu ne nustatoma prievolė, o suteikiama galimybė įgyvendinti savo teises.</p>

<p>įvertinta vadovaujantis Administracinės naštos piliečiams ir kitiems asmenims nustatymo ir įvertinimo metodika, patvirtinta LRV 2011 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 213 „Dėl Administracinės naštos piliečiams ir kitiems asmenims nustatymo ir įvertinimo metodikos patvirtinimo“. Tuo atveju, jeigu neįmanoma numatyti kiek piliečių kreiptųsi dėl sodybų atstatymo, siūlytume rengėjams įvertinti kokią administracinę naštą patirtų bent vienas pilietis, norėdamas atstatyti sodybą vadovaujantis numatoma priimti tvarka. Dėl administracinės naštos nustatymo ir įvertinimo turėtų būti konsultuojamasi su Vidaus reikalų ministerija.</p>	
<p>2. Jeigu numatoma, kad administracinė našta gali atsirasti ir ūkio subjektams, tokiu atveju turėtų būti atliekamas administracinės naštos ūkio subjektams vertinimas vadovaujantis Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, patvirtinta LRV 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ ir kartu su projektu teikiama Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, suderinta su Ūkio ministerija.</p>	<p>Administracinė našta ūkio subjektams nebus sukuriama.</p>

 Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika
 2019-11-15

 Administravimo departamento
 direktorė
Reda Skirkevičiūtė